* מתנות דם ביו"כ

	פר	שעיר
1) בקדש קדשים	8	8
2) פרוכת	8	8
3) מזרבין הדמים לקרנות המזבח	4	
4) ולטיהרו	7	
סך הכל	43	

אבל דמים הניתנין על המזבח הפנימי כגון ארבעים ושלש של יום הכיפורים, ואחד עשר של פר כהן משיח, ואחד עשר של פר העלם דבר של ציבור - פיגל: בין בראשונה ובין בשניה ובין בשלישית רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא פיגל בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית ופליג, אמר רב יצחק בר אבין הכא במאי עסקינן כגון שפיגל בשחיטה דחד מתיר הוא, אי הכי מאי טעמא דרבנן? אמר רבא *מאן חכמים רבי א] אליעזר היא *דתנן הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן כזית בחוץ חייב ור' אליעזר פוטר עד שיקריב את כולן והאמר רבא *ומודה רבי אליעזר בדמים דתנן *דרבי אליעזר ור' שמעון אומרים ממקום שפסק משם הוא מתחיל אלא *אמר רבא כגון שפיגל בראשונה ושתק בשניה וחזר ופיגל בשלישית מה"ד ב] אי ס"ד על דעת ראשונה הוא ג] מיהדר פיגולי בשלישית למה לי קמ"ל מתקיף לה רב אשי מידי שתק קתני אלא אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית מהו דתימא אי ס"ד כל העושה, על דעת ראשונה הוא עושה מהדר פיגולי בכל חדא וחדא למה לי, קא משמע לן, והא

קדש הקדשים

על הפרוכת · על קרנות המזבח

דמשמע לא בראשונה

(אהו דתימא)

אבל בדמים הפנימים כגון ארבעים ושלש של יום הכיפורים . אחת למעלה ושבע למטה על בין הבדים מדם הפר וכנגדן מדם השעיר הרי ט"ז וכנגדן על הפרכת הרי ל"ב וארבע על קרנות מזבח הפנימי משניהם כאחד מעורבין כדכתיב (ונתן) [ולקח] מדם הפר ומדם השעיר (ויקרא טז) שיהו מעורבין הרי ל"ו ושבע הזאות על טהרו הרי מ"ג : ד] **פיגל בין בראשונה** . במתנות שלפני ולפנים : **בין בשניה**. על הפרכת : **בין בשלישית**. על מזבח הזהב : **קתני מיהא בין בשניה**. דמשמע לא בראשונה: **ופליג**. ה](וקאמר) ר"מ פיגול ואין כאן משום דעת ראשונה אלא דקסבר מפגלין בחצי מתיר ותיובתא דר"ל : **כגון שפיגל בשחיטה**. הא דקאמר ר"מ פיגל בשניה פיגול כגון שנשפך הדם לאחר שגמר מתנות שבפנים וקי"ל בסדר יומא (דף ס.) יביא אחר ויתחיל ו] בהיכל וכששחט את השני פיגל בשחיטתו וקאמר ר"מ דההוא פר הוי פיגול שהרי פיגל בו בעבודה שלמה ז]: **רבי ח] אליעזר היא** . דאפילו בהעלאת חוץ פוטר ט] (בשני מתירין) אלמא לאו עבודה היא כלל עד שיגמור כל העבודה ואע"ג דהקטרת כזית הוה הקטרה כדקתני התם וכולן שהקריבן בפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ חייב אפילו לר' אליעזר מיהו היכא דלא גמר עבודה הוא לא חשיב לה לחיובי עליה בחוץ, י] ה"נ אע"ג דשחיטה עבודה שלמה היא כיון שאין העבודה נגמרה יא](בשעיר) זה לבדו שאינו בא אלא להשלים, יב](עבודה אחת היא שנעשית בשתים) ושלש שחיטות אין השחיטה יג](חשובות) לפגל : **הכא אמר רבא**. לקמן בפ' השוחט (דף ק.) דקתני הזורק מקצת דמים בחוץ חייב ולא פליג רבי אליעזר ואמר רבא עלה בגמרא מודה רבי אליעזר בדמים שאם יד](נותן) במתנה אחת מחטאות הפנימיות חוץ לעזרה חייב ואע"פ שכולן עבודה אחת הן לעכב ואיכא למימר דאין כאן אלא חצי העבודה דומיא דקומץ או לבונה, חייב הואיל וכנגדה לפני ולפנים מתקבלת היא שאם נתן מתנה אחת בפנים ונשפך הדם מביא דם אחר ומתחיל ממקום שפסק לר' אליעזר : **דתנן ר' אליעזר ור' שמעון** . טו] פליגי אתנא קמא דאמר נתן מקצת מתנות שבפנים ונשפך הדם יביא דם אחר ויתחיל בתחילה הואיל ולא גמר אותה כפרה ר' אליעזר ור' שמעון [אומרים] כו' אלמא עבודה היא ואי פיגול לחיוב חוץ קא מדמית, לא מיבעיא בשחיטה טז] דהוה פיגול אלא אפילו פיגל במתנה אחת לר' אליעזר פיגול היא : **אלא אמר רבא**. לעולם בשפיגל בהזאות, ודקשיא לך קתני פיגל בשניה או בשלישית וקס"ד דבראשונה שתק וקאמר ר' מאיר פיגול יז](הוא) דהכא במאי עסקינן כגון שפיגל בראשונה ושתק בשניה וחזר ופיגל בשלישית ולעולם טעמא דר"מ משום דקסבר שתיקה השניה על דעת מחשבה הראשונה נעשית כר"ל : **ה"ג מה"ד אמרינן אי ס"ד כל העושה על דעת הראשונה עושה מיהדר פיגולי בשלישית למה לי קמ"ל**. כלומר יח] והאי דנקט חזר ופיגל בשלישית רבותא אשמעינן דאע"ג דחזר ופיגל בשלישית אמרינן דשתיקה שניה נמי על דעת מחשבה קמייתא יהבה : **דמהו דתימא**. אי על דעת ראשונה הואי שתיקה שניה אמאי לא עבד נמי שלישית בשתיקה : **קמ"ל**. דלא אמרינן הכי וגירסא הכתוב בספרים יט] (ואי אמרינן אי ס"ד כו' לא שייך למיגרס הכא הכי דהא מהדרינן לתרוצה אליבא דר"ל לקיים דאמר טעם דר"מ משום דעת ראשונה הוא ואם תאמר האי כ] אם ס"ד אליבא דרבנן נקט למימר טעמא דרבנן משום הכי הוא לאו מילתא הוא דהא לר"ל לקיים אליבא (*דרב) אפילו לא חזר ופיגל בשלישית לית להו לרבנן על דעת ראשונה עושה ובמנחות (דף טז.) הוא דגרסינן לה הכי דהתם לרב אותיבנא מהא מתני' דאוקי פלוגתייהו בנותן ראשונה בשתיקה ושניה במחשבה ובמפגלים בחצי מתיר פליגי אבל בנותן ראשונה במחשבה ושניה בשתיקה אפילו רבנן מודו דפיגל דאמרינן על דעת ראשונה עשה ואותיבנא מהא דקתני בין בראשונה ומשמע לא בשניה וקאמרי רבנן לא פיגל ושני רבא כא] *אליבייהו כגון שחזר ופיגל בשלישית דאמרינן אי ס"ד על דעת ראשונה : **אלא אמר רב אשי כו'** . בהא נמי גרס מהו דתימא כב] אי ס"ד כו' קמ"ל וגירסא שבספרים דלא גרסינן מהו דתימא במנחות (שם) איתא ולא שייך למיגרס הכא הכי : **אלא אמר רב אשי**. כגון שפיגל והוציא פיגול בשפתיו בראשונה ובשניה ובשלישית כג] וברביעית לא פיגל כדקתני בהדיא כד] בין בראשונה כו', ולא קתני רביעית והזאות של טיהרו שתיק ולעולם טעמא דר"מ משום כה] דעת ראשונה הוא ורבותא אשמעינן דאע"פ שלא שתק אלא בזו, אמרינן על דעת ראשונה עשה דמהו דתימא אי ס"ד על דעת הראשונה עושה למה לא שתק בשניה ובשלישית ויעשה על דעת ראשונה קא משמע לן דלא אמרינן הכי, ועוד לא גרסינן : והא

כגון שפיגל בשחיטה דהוי מתיר אחד . פירש רבינו שמואל בשעת שחיטה חישב ע"מ ליתן מתנות שבפנים חוץ לזמנו או מתנות ההיכל או מתנות דמזבח והייתו פיגל בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית כמו שוחט שלמים ע"מ לזרוק חוץ לזמנו או ע"מ להקטיר גרידא דהוי פיגול לכ"ע כיון דכל השחיטה הויא בפיגול [ופריך] א"ה מאי טעמא דרבנן דאפילו לספודסירים למאן קיימא לן (לקמן דף מד:) דהוי פיגול *מאן חכמים ר' כו] אליעזר היא דכיון דלר' אליעזר *לא מיחייב במתנה אחת בחוץ הכי נמי אי פיגל לא הוי פיגול כז] ומיהו לא יתכן לפרש כן דלפירוש זה אי אפשר ליישב כלל במה דברים אמורים בדמים הנתנין על כח] המזבח ופירוש הקונטרס עיקר : **מאן** חכמים רבי אליעזר היא . *ואמרינן דבעי עבודה טפי לפיגול דנימא כט] כמ"ד דמחייב לא הוי דהא מחייב כזית קומץ בחוץ ואילו פיגול אפילו בקומץ שלם לא הוי פיגול אם לא פיגל בלבונה ומדרבי אליעזר לחודיה מייתי ראיה [דפוטר] גבי חוץ כ"ש דלא הוי פיגול ולמאי דמסיק דמודה ר' אליעזר בדמים לא כמו שפי' בקונטרס דמחייב במקלת דמים בחוץ מכלל דהוי פיגול דאין זה ראיה כדפרישית ולא אתי אלא לדחות הא דשינו הא מני רבי אליעזר היא : **כגון** שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית . פירש בקונטרס וברביעית לא פיגל וקשה רביעית מאן דכר שמיה ובפ' שני דמנחות (דף טז.*) פי' בקונטרס שפיגל בראשונה ובשניה ושתק בשלישית וא"ת א"כ קשיא "מידי 'שתק' קתני" כדאקשי לעיל, ושמא לעיל דשתק באמצעית הוה ליה לפרושי טפי כיון דראשונה ושלישית במחשבה ושניה בשתיקה ולהאי פירושא חשיב כל הזאות דמזבח הזהב אחת שבע דטהרו וארבע דקרנות וכן משמע בפרק הוציאו לו (יומא דף סא.) דתניא וכפר את ל] הקודש זו לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל ואת המזבח כמשמעו ולא קתני כלל על טהרו משמע דחשיב דמזבח לא] כפרה אחת *כדקאמר מיכן אמרו עד גמר מתנות שבהיכל ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל לב] בתחילה אבל לא קתני גמר לקרנות ונשפך הדם שיביא אחריו ויתחיל בטהרו *דכולהו חשיבי כאחת וקשה דלקמן [קאמר] משכחת לה בד' פרים וד' שעירים פירוש חד אהזאות דבין הבדים וחד אהזאות דפרכת וחד אהזאות דקרנות וחד אטהרו אלמא לא חשיבי לג] כחדא הזאות דקרנות ודטהרו, ושמא פר רביעי דלקמן לאו משום דעל טהרו אלא סבירא ליה דשירים מעכבין והוי חד בשביל שירים ולפירוש זה נוכל לגרוס לד] כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית וכן בספר רבינו גרשום כאן ובהקומץ זוטא (מנחות דף טז.) חשיב חצי מתיר משום דאיכא עדיין שירים דמעכבי וא"ת והא בעל כרחין סבר האי תנא שיריים לא מעכבי מדלא חשיב אלא מ"ג דההוא דסבר שיריים מעכבי חשיב חדא טפי כדמוכח בסמוך וי"ל דאע"ג דשיריים מעכבי לא חשיב האי תנא אלא הזאות : כי

כד א מיי' פט"ז מהל' פסה"מ הלכה ו :

כה ב מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה ח ט :

כו ג מיי' פ"ה מהלכות יוה"כ הל' ה וכת"ק דפליג עליה שם :

[עירובין סג. וש"נ]

מנחות יב: לקמן קט'

נ"א בחצי מתיר נ"ק [לקמן קי:]

[יומא ס. לקמן קי: ושם איתא אלעזר וכצ"ל גם ברש"י]

נ"ל ומשני מאן נ"ק

נ"א לא מחייב בכזית אחת בחוץ הכי נמי לענין פיגול לא כו' נ"ק

נ"א ומדמיק פיגול לחוץ דנימא למ"ד חייב בכזית לא הוי דמי לפיגול דהא מחייב כזית קומץ וגו' הנ"ק ומקילינן טפי לענין פיגול דהא אפילו למ"ד דמחייב אכזית קומץ בחוץ ואילו פיגול וכו'

[מנחות טז. כל הענין]

[שם ד"ה כגון]

נ"א ועוד דקאמר התם

משמע נ"ק

נסי' לא היא כו'

נ"י הל"ק אליבא דרבנן

נ"ל אליביה

מקרא

▽1 — ▽3 *

המיספור הוא כדי לזקק אחר התשובות שמסבירות הא דקתני: "פיגל בין בראשונה וכו'"

△ דחיות/קושיות

═══ "כגון שפיגל"

1. בשחיטה
2. בהזאות (דם)
3. בהזאות (דם)

שיטה מקובצת

א] ר' אלעזר וכן צ"ל לקמן : ב] מה"ד אמרינן אי : ג] הוא עושה מיהדר על פיגול בשלישית : ד] מ"ג הס"ד ומה"ד ואחד עשר של פר כהן משוח כו' היינו ז' הזאות שעל הפרכת וארבע על קרנות מזבח הזהב הס"ד : ה] ופליג ר"ם וקאמר פיגול : ו] בהיכל . מה שפ"ה מתחיל בתחילה בהיכל לכך פי' [כן] שאם היה מתחיל בתחילה פר קמא כמאן דליתא דמי ולמה הזכיר ראשונה ושניה ושלישית . ומיהו קשה לפי' הקונטרס שפי' פיגל בשחיטה דפר שהרי פיגל בראשון משמע דפיגל בהזאות ולא בשחיטה ועוד מאי קמדמי לקומץ שאני קומץ דמיעוטו מעכב רובו אבל כל שחיטה

ושחיטה הוי דבר בפני עצמו ופרשב"ם פיגל בשחיטה על מנת שיזה דמו הראשונים או השניים למחר דהוי ליה מפגל בעסק שלם וה"ק הא מני ר"א היא דפטר א) בהקומץ בחוץ עד שהקטיר את כולן משום דמיעוטו מעכב את רובו וה"ה אם פיגל בעסק מתיר שלם כמו בקמיצה ע"מ להקטיר כזית מן הקומץ דלא פיגל עד שיחשוב בכולן ומייתי הר"ם ראיה במנחות [דף יג:] דמייתי מילתיה דר' אלעזר על משנה דהקומץ ע"מ להקטיר כזית חוץ לזמנו וקאמר דר' אלעזר לא פיגל עד שיפגל בכולן וה"נ במחשב ע"מ לזרוק אחד מן הדמים למחר דאין זה פיגול כיון דמעכבות זו את זו ואי לא דחשיב (בהו) [בכולהו] לא מהניא מחשבה : ז] שלימה ס"א ולהכי פריך נשפך דאם לא נשפך למה יביא אחר : ח] ר' אלעזר וכצ"ל בכל העמוד : ט] פוטר בחצי מתיר ותיבת בשני ל"ש : י] בחוץ עד שיגמור כל העבודה : יא] בשעיר . ס"א בפר : יב] להשלים עבודה : יג] חשובה לפגל הס"ד : יד] שאם נתן מתנה : טו] ופליגי את"ק : טז] דהוי פיגול : יז] לא היא : יח] כלומר האי : יט] בספרים דאמרינן אי ס"ד : כ] האי אי ס"ד אליבא כו' למימר דטעמא דרבנן : כא] רבא אליבא דרב כגון : כב] דתימא אמרינן אי : כג] וברביעית . ס"א דהיינו בהזאות לא פיגל שהרי שתק : כד] בהדיא פיגל בין בראשונה : כה] משום דעל דעת ראשונה הוא עושה : כו] ר' אלעזר וכצ"ל בכל העמוד : כז] פיגול תוספת : כח] על מזבח החיצון ופי' הקונטרס עיקר ע"כ תוספת : כט] דנימא למ"ד בחוץ חייב לא הוי פיגול דהא : ל] את מקדש הקודש : לא] כפרה. ס"א מתנה אחת עוד קאמר התם מיכן אמרו עד כו' : לב] ויתחיל במתנות המזבח נתן מקצת מתנות מזבח ונשפך הדם מביא אחר ויתחיל בתחילה אבל לא קתני גמר לקרנות ונשפך כו' ויתחיל שהרו דכלהו כו' קאמר משכחת לה : לג] חשיבי כאחד : לד] לגרוס כגון כו' וכן כתוב בספר רבינו גרשום כו' וחשיב חצי מתיר :

א) צ"ל דל"ל דפטר גבי קומץ אם הקטיר כזית ממנו בחוץ עד שהקטיר וכו' .